

Poz. 4

UCHWAŁA NR 4/2023
RADY Międzydziedzinowej Szkoły Doktorskiej

z dnia 23 lutego 2023 r.

w sprawie wyrażenia opinii na temat sprawozdania Dyrektora z działalności
Międzydziedzinowej Szkoły Doktorskiej w roku 2022

Na podstawie § 5 pkt 1 Regulaminu Międzydziedzinowej Szkoły Doktorskiej UW (Monitor UW z 2019 roku, poz. 191), uchwala się, co następuje:

§ 1

Rada Międzydziedzinowej Szkoły Doktorskiej pozytywnie opiniuje sprawozdanie Dyrektora z działalności Międzydziedzinowej Szkoły Doktorskiej w roku 2022, które stanowi załącznik do uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Międzydziedzinowej Szkoły Doktorskiej: *P. Stępień*

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIĘDZYDZIEDZINOWEJ SZKOŁY DOKTORSKIEJ
UNIwersytetu Warszawskiego
za rok 2022**

1. Czwarta rekrutacja do MSD

Liczba kandydatów ubiegających się o przyjęcie do Międzydziedzinowej Szkoły Doktorskiej zmniejszyła się w stosunku do roku 2021. Na program główny zarejestrowały się IRK 95 osób, na program Quantitative Psychology and Economics – zaledwie 7 osób (na 10 miejsc), 1 osoba wybrała rekrutację w ramach doktoratu wdrożeniowego, a 1 w ramach programu NCN CEUS-UNISONO. Wśród 103 zarejestrowanych kandydatów (54 kobiety i 49 mężczyzn) znalazło się 11 obcokrajowców (wszyscy spoza Unii Europejskiej). Z zarejestrowanych 14 osób nie uiszcilo opłaty rekrutacyjnej i nie przystąpiło tym samym do rozmów kwalifikacyjnych.

Do Międzydziedzinowej Szkoły Doktorskiej przyjęto ostatecznie 24 osoby: 20 na program główny, zaledwie 3 na QPE oraz 1 w programie NCN CEUS-UNISONO. W gronie przyjętych znalazło się 10 kobiet i 14 mężczyzn, 2 obcokrajowców (z Iranu i Bangladeszu), obaj kształcą się w programie głównym.

W wypadku programu QPE zakwalifikowano 3 osoby (przy limicie 10 miejsc). Kolejny tak słaby wynik rekrutacji na program QPE sprawił, że podjęte zostały działania prowadzące do zmiany programu kształcenia w MSD oraz zmiany uchwały rekrutacyjnej. Zaproponowano jedną rekrutację na 30 miejsc, bez wydzielenia ścieżki QPE. Ścieżka ekonomiczna, która przyjmie zmodyfikowany kształt, będzie możliwa do wyboru dla doktorantów, którzy już zakwalifikowali się do MSD.

Korzystne okazało się powołanie koordynatora rekrutacji wypełniającego zadania określone w uchwale rekrutacyjnej i tym samym czuwającego nad przestrzeganiem prawnych wymogów w procesie rekrutacji. Owocnie układała się współpraca członków Zespołu Kwalifikacyjnego kierowanego przez prof. dr. hab. Piotra Rybkę. Umożliwiła ona efektywną i przekonującą weryfikację międzydziedzinowości lub wielodyscyplinarności w wypadku dużej liczby różnorodnych projektów badawczych przedstawianych przez kandydatów na program główny MSD. Istotną pozytywną rolę w obu zespołach kwalifikacyjnych odegrali przedstawiciele doktorantów.

Spośród zakwalifikowanych kandydatów nikt nie zrezygnował z kształcenia w MSD.

2. Liczba doktorantów

Pod koniec roku 2022 w szkole MSD kształcą się

a) w ramach programu głównego:

15 doktorantów IV roku,

19 doktorantów III roku,

19 doktorantów II roku,

20 doktorantów I roku,

b) w ramach programu QPE:

10 doktorantów III roku,

9 doktorantów III roku,

2 doktorantów II roku,

3 doktorantów I roku.

Z listy doktorantów skreślony został doktorant trzeciego roku Programu QPE w związku z niewywiązaniem się z obowiązków złożenia sprawozdania po trzecim roku studiów. Decyzja o skreśleniu uprawomocniła się w dniu 4 stycznia 2023 roku.

3. Kształcenie doktorantów

Kształcenie odbywało się zgodnie z zasadami określonymi w uchwale nr 432 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie programów kształcenia w Szkołach Doktorskich Uniwersytetu Warszawskiego (Monitor UW 2019, poz. 158). Doktoranci QPE realizowali zatem program kształcenia przedstawiony w Załączniku nr 4 do wspomnianej uchwały. Doktoranci programu głównego odbywali kształcenie – zgodnie z zapisami uchwały – w tej szkole doktorskiej, której dziedzina odpowiadała dziedzinie wiodącej wskazanej w projekcie doktorskim, przy czym zasada ta nie dotyczy seminariów i zajęć specjalizacyjnych, które doktorant może realizować w każdej ze szkół.

W ramach zajęć do wyboru, proponowanych przez każdą z dziedzinowych szkół doktorskich UW, doktorant miał prawo uczestniczyć w kursach odpowiadających jego potrzebom badawczym. Przy rosnącej liczbie doktorantów wskazane dyscypliny wiodące rozkładają się w miarę równomiernie pomiędzy trzy szkoły dziedzinowe. Wszyscy doktoranci MSD wywiązali się z obowiązków. W trakcie analizy ich sprawozdań rocznych nie odnotowano nieprawidłowości.

Program kształcenia w MSD obejmuje seminarium integracyjne przeznaczone dla wszystkich doktorantów. Seminarium, prowadzone w języku angielskim, umożliwia im przedstawienie zarówno założeń badawczych przygotowywanego doktoratu, jak i stanu realizacji projektu, przy czym obecni są i zabierają głos również promotorzy referujących doktorantów. Zgodnie z ustaleniami programowymi w ubiegłym roku akademickim odbyło się szesnaście spotkań seminaryjnych: seminarium A dla doktorantów roku I oraz seminarium B dla doktorantów roku II i III.

Od października 2022 roku prowadzone są równoległe trzy Seminarium Integracyjne – oddzielnie dla I, II i III roku studiów. Seminarium umożliwia doktorantom pierwszego roku zaprezentowanie ogólnego projektu pracy doktorskiej. Druga prezentacja odbywa się w trakcie trzeciego roku kształcenia i ma na celu przedstawienie postępów pracy, ewentualnych trudności oraz badań, które są wciąż przed doktorantem. Seminarium dla doktorantów drugiego roku jest okazją do samodzielnego kształtowania przebiegu spotkań seminaryjnych – mogą to być minikonferencje, dyskusje na wskazane przez doktorantów tematy oraz wszelkie inne aktywności naukowe, które doktoranci uznają za ważne i potrzebne do realizacji w trakcie wspólnych zajęć.

4. Indywidualny plan badawczy

Ze względu na istotną wagę indywidualnego planu badawczego (IPB), określoną w przepisach ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. 2018 poz. 1668) oraz regulaminu MSD (Monitor UW 2021, poz. 213, obw. 16), umożliwiono doktorantom, którzy rozpoczęli kształcenie w roku 2021, przygotowanie wstępnej redakcji IPB i poddanie jej pod ocenę ekspertów. Wykorzystano zatem rozwiązanie wprowadzone w roku poprzednim, nie nadając mu jednak charakteru obligatoryjnego. W pozyskiwaniu opiniodawców, a niekiedy także recenzowaniu, kluczową rolę odegrała pomoc wyświadczona przez członków Rady MSD.

W połowie lipca 2022 opinie ekspertów dotyczące wstępnej redakcji IPB otrzymały 3 osoby (spośród 21) z całej szkoły. Komentarze i sugestie uzyskane tą drogą wydatnie przyczyniły się do podniesienia jakości i wiarygodności indywidualnych planów badawczych w ich ostatecznej redakcji. Jednocześnie przeprowadzona jesienią 2022 ocena śródkresowa doktorantów, którzy rozpoczęli kształcenie w 2020, w znaczącej mierze odnosząca się do realizacji IPB, pozwoliła uznać, że formularze wykorzystane do sporządzenia indywidualnych planów badawczych właściwie spełniają swoją funkcję.

5. Ocena śródkresowa

Jesienią 2022 odbyła się druga ocena śródkresowa w Międzydziedzinowej Szkole Doktorskiej. Zgodnie z regulacjami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Regulaminu MSD dotyczyła ona realizacji indywidualnych planów badawczych, a zarazem obejmowała „ewaluację wywiązania się z obowiązków przez promotora lub promotorów oraz promotora pomocniczego” (§ 30 ust. 1 Regulaminu MSD).

O szczególnym znaczeniu oceny śródkresowej przesadzają zapisy prawne, zgodnie z którymi uzyskanie oceny pozytywnej skutkuje znaczącym podniesieniem kwoty stypendium doktoranckiego (z 37% wynagrodzenia profesora do 57% wynagrodzenia profesora), ocena negatywna zaś prowadzi do skreślenia doktoranta z listy doktorantów „w drodze decyzji administracyjnej”, co oznacza, że po otrzymaniu oceny negatywnej doktorant ma prawo złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy (art. 209 ust. 4, art. 203 ust. 1 pkt 1, art. 203 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym).

Do oceny przystąpiło 15 doktorantów głównego programu oraz 9 doktorantów programu QPE. Ze względu na roczne zawieszenie kształcenia pięciu doktorantów podlegać będzie ocenie śródkresowej w 2023. Termin składania materiałów do oceny śródkresowej określono na 20-30 września 2022. Dbając o ułatwienie procedowania komisji, których przewodniczącymi byli profesorowie z innych uczelni w Polsce, podjęto decyzję o procedowaniu online.

Każdy z ocenianych doktorantów złożył (drogą elektroniczną):

- 1) Sprawozdanie z realizacji indywidualnego planu badawczego wraz załącznikami, opatrzone podpisem doktoranta oraz jego promotorów.
- 2) Wypełnione kwestionariusze ankiety oceniającej współpracę z promotorami (jeden kwestionariusz dotyczył jednego promotora).

Każdy z promotorów oraz promotorów pomocniczych złożył (drogą elektroniczną):

1) Opinię na temat postępów doktoranta w realizacji indywidualnego planu badawczego, opatrzoną podpisem.

2) Wypełniony kwestionariusz ankiety oceniającej współpracę z doktorantem.

Powołano 12 komisji oceny śródkresowej dla 15 doktorantów głównego programu MSD oraz 3 komisje dla 9 doktorantów QPE. W pierwszym wypadku różnorodność projektów interdyscyplinarnych wymagała wyznaczenia odrębnych komisji dla niemal każdego z doktorantów, w wypadku zaś QPE mniejsza różnorodność ujęć interdyscyplinarnych pozwoliła na powołanie trzech komisji dla wszystkich doktorantów programu podlegających ocenie. Jedna komisja z głównego programu MSD, w związku z zawieszeniem kształcenia przez doktorantkę wyraziła zgodę na pracę w następnym roku akademickim. Zgodnie z art. 202, ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, w skład każdej komisji weszły „3 osoby, w tym co najmniej 1 osoba posiadająca stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora w dyscyplinie, w której przygotowywana jest rozprawa doktorska, zatrudniona poza podmiotem prowadzącym szkołę doktorską”.

Dla zachowania wysokich standardów obiektywizmu przyjęto zasadę, by przewodniczący komisji reprezentowali uczelnie inne niż Uniwersytet Warszawski. W dwóch z komisji dla doktorantów głównego programu MSD dokonano wymiany członka komisji w odpowiedzi na powiadomienie o możliwym konflikcie interesów oraz z tego samego powodu wyznaczono trzecią komisję dla programu QPE. 8 doktorantów (w tym 1 z QPE) złożyło wniosek o udział obserwatora doktoranckiego w pracach komisji. Ocenę śródkresową przeprowadzono w dniach 01.10.2022-30.11.2022. Ocena śródkresowa jednej z doktorantek ze względu na jej stan zdrowia i hospitalizację została zamknięta 19 grudnia 2022 r.

Poważnym wyzwaniem, któremu udało się sprostać głównie dzięki olbrzymiemu nakładowi pracy sekretariatu MSD, okazało się wypełnienie wszelkich wymogów formalnych przez członków 14 komisji (począwszy od szkolenia dotyczącego ochrony danych osobowych, skończywszy na dokumentacji związanej z wynagrodzeniem).

Pozytywny wynik oceny śródkresowej uzyskało 24 doktorantów (15 z programu głównego oraz 9 z programu QPE).

Zgodnie z § 30 ust. 1 Regulaminu MSD w trakcie procesu oceny śródkresowej komisje dokonały także ewaluacji wywiązywania się promotorów i promotorów pomocniczych z obowiązków promotorskich. Ewaluację przeprowadzano w oparciu o analizę dokumentacji (w tym zwłaszcza kwestionariuszy ankiet oceniających współpracę doktoranta i promotorów), uwzględniając zarazem wypowiedzi doktoranta i – w wypadkach, gdy komisje zdecydowały o odbyciu rozmowy z promotorami – również każdego promotora. W oparciu o zeszłoroczne doświadczenia dotyczące oceny promotorów przygotowane zostały dwa nowe formularze do ewentualnego wykorzystania przez Komisje – wynik ewaluacji promotora oraz wnioski z ewaluacji promotora. Komisje przygotowały wyniki w odniesieniu do każdego promotora, a niekiedy wykorzystywały też formularz na wnioski z ewaluacji. Ewaluacja wywiązywania się promotorów z ich obowiązków przyniosła jedynie wyniki pozytywne.

Przed rozpoczęciem procesu oceny śródkresowej doktoranci oraz promotorzy otrzymali konieczne informacje oraz wzory dokumentów (niezależnie od informacji i plików udostępnionych

na stronie www MSD), mieli również możliwość uczestniczenia w spotkaniach szkoleniowych z dyrekcją i sekretariatem. W podobnym trybie przygotowywano do podjęcia oceny wszystkie komisje.

Po zamknięciu prac odbyły się spotkania z ocenionymi doktorantami i promotorami, z obserwatorami doktoranckimi oraz z przewodniczącymi i członkami poszczególnych komisji. Pozwoliło to poznać opinie o pozytywnych i negatywnych aspektach procesu, a także sugestie dotyczące jego udoskonalenia w roku 2023. Członkowie komisji zwracali uwagę na dobrą współpracę z sekretariatem i podkreślali, że dwa miesiące na przeprowadzenie oceny to okres optymalny na zorganizowanie i wykonanie wszelkich niezbędnych prac. Domyślenia natomiast wymaga zakończenie procesu oceny oraz sposób przekazywania wyników. Trzeba także zadbać o skuteczniejsze szkolenie uczestników procesu ewaluacji (w tym również doktorantów i promotorów), by unikać nieporozumień dotyczących m.in. nieplanowanej przez Komisje obecności promotorów w trakcie rozmowy z doktorantem. Niezależnie jednak od tych aspektów, które wymagają doskonalenia, proces drugiej oceny śródkresowej uznać można za przygotowany i przeprowadzony właściwie, z akademicką rzetelnością, z pożytkiem dla ocenianych doktorantów i promotorów.

6. Zmiany promotorów i promotorów pomocniczych/drugich promotorów

W 2022 Rada Międzdziedzinowej Szkoły Doktorskiej przychyliła się do czterech wniosków dotyczących zmiany promotora lub promotorów. Wnioski te złożone zostały przez dwie doktorantki, które rozpoczęły kształcenie w 2021 (program główny), przez jednego doktoranta, który rozpoczął kształcenie w 2020 (program główny) oraz przez jednego doktoranta, który rozpoczął kształcenie w 2019 (QPE). W przeważającej większości przypadków wyznaczenie nowego promotora odbywało się z pełną aprobatą ustępującego promotora i było uzasadnione potrzebami wynikającymi z postępu w badaniach. W jednym przypadku doszło do zmiany na skutek rezygnacji jednego z promotorów (zgodnie z § 20 ust. 1 Regulaminu MSD, czyli przed złożeniem przez doktoranta IPB). Rada wyznaczyła sześciu nowych promotorów oraz dwu nowych promotorów pomocniczych.

7. Najważniejsze wyzwania przed Szkołą w kolejnych latach

Z zadań wskazanych w poprzednim sprawozdaniu wykonane zostały:

- prace związane z przygotowaniem nowej wersji strony www MSD, która (m.in. dzięki uwzględnieniu uwag zgłoszonych przez doktorantów i promotorów odznacza się większą przejrzystością i stanowi skuteczną pomoc w wypełnianiu zobowiązań formalnych).
- prace nad przygotowaniem nowego programu kształcenia w MSD, który (zwłaszcza dzięki uwzględnieniu uwag i postulatów przedstawionych przez doktorantów) ułatwi kształcenie kompetencji niezbędnych w przygotowywaniu dysertacji interdyscyplinarnych, a zarazem służących rozwijaniu warsztatu badawczego i dydaktycznego.
- prace umożliwiające zmianę uchwały rekrutacyjnej: skutek zmian w programie kształcenia prowadzona będzie rekrutacja na 30 miejsc w MSD, bez wydzielania ścieżki QPE.

Po koniecznych modyfikacjach ścieżka ekonomiczna będzie możliwa do wyboru dla doktorantów, którzy już zakwalifikowali się do MSD.

- działania skutkujące zacieśnieniem współpracy z Radą Naukową Dziedzin.

Do najważniejszych zadań stojących przed MSD należy:

- dalsze zwiększanie rozpoznawalności MSD i promowanie wiedzy o oferowanych przez nią możliwościach kształcenia doktorskiego wśród potencjalnych kandydatów na doktorantów i promotorów,
- przygotowanie strategii szkoły,
- opracowanie systemowych rozwiązań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,
- kształtowanie środowiska intelektualnego doktorantów i promotorów skupionego na realizacji projektów interdyscyplinarnych (w tym międzydziedzinowych).